

Passe-Partout Kunstmagazine

Editie 11.1

Sir Anthony Hopkins:
“Mijn schilderijen zijn
ongelukjes van het moment”

Kokoschka's
Bruid van de Wind.

Panamarenko is Icarus
achterna.

Grace Slick van Jefferson
Airplane: over vloeken,
drinken en witte konijnen.

Maria Magdalena:
Van zondares naar feminist.

Heuvel der Kruizen.

Expo over De Pest
in Valkhof Nijmegen.

Ad de Rouw gaat vissen.

Laurie Mika's Beauties.

Kunstwedstrijd thema Dier.

Oscar Kokoschka's obsession

Mandrill - 1926.

Al in 1908 maakte de Oostenrijkse kunstschilder Oskar Kokoschka naam onder de opkomende Weense expressionisten, die de klassieke pijlers van de kunst in Europa neerhaalden en ze verving door modernistische constructies van beton en staal.

Het werk van Kokoschka is nog steeds onderwerp van onderzoek voor tal van kunsthistorici. In dit artikel concentreren we ons op een kwestie die betrekking heeft op zijn persoonlijke leven. Om precies te zijn - een episode die de kunstenaar leidde naar wat sommigen geloven dat het zijn meest lucratieve creatieve periode was, maar ook zijn meest zelfvernietigende.

Mooie Alma, blijkt superieure verleidster.

Zoals gewoonlijk gaat er een liefdesverhaal schuil achter deze inspiratiegolf die duurde van 1912 tot 1914.

In 1912 ontmoette de schilder Alma Mahler, die bekend was onder de bohemiens en kunstenaars van Wenen.

Alma was de weduwe van Gustav Mahler, een Oostenrijkse componist die een jaar eerder gestorven was.

Hoewel de dood het paar had gescheiden, waren de twee al vervreemd tijdens de laatste jaren van Gustavs leven, aangezien Alma een affaire had met Walter Gropius, toen een jonge architect, en later de oprichter en hoofd van de Bauhaus-school.

Voor zijn veelzijdige oeuvre ontving Kokoschka verschillende onderscheidingen, m.n. de Erasmusprijs (1960 samen met Chagall) en een eredoctoraat in Oxford.

Kokoschka betoverd door Alma.

De kwetsbare Kokoschka deed haar reputatie als superieure verleidster eer aan en was onmiddellijk betoverd door Alma's uiterlijk en persoonlijkheid.

Ondanks haar relatie met Gropius vond ze het gepast om een relatie aan te gaan met de schilder, wiens invloed gestaagd groeide in de artistieke kringen.

Hij stond erop dat ze poseerde als zijn model. Talloze portretten schilderde hij van haar, terwijl ze stilletjes zijn obsessie koesterde.

Bruid van de wind.

De liefdesrelatie bracht een van Kokoschka's meest gewaardeerde schilderijen voort ; The Tempest, ook wel bekend als - The Bride of the Wind - waarin hij en Alma naast elkaar liggen in een liefdevolle omhelzing.

Kokoschka was ziekelijk jaloers en uitzinnig van verlangen naar haar, die schitterende vrouw met die grote boezem en die smalle taille, en als je dan ook nog expressionistisch schilder bent dan kom je penselen en verf te kort.

The Tempest, ook wel bekend als The Bride of the Wind - 1914.

Kokoschka dreef zichzelf en zijn omgeving tot waanzin.

De obsessie van Kokoschka dreef niet alleen hemzelf, maar ook zijn omgeving tot waanzin. Kokoschka's moeder dreigde Alma te vermoorden als ze de relatie niet beëindigden, en patrouilleerde met een vuurwapen door haar straat om het dreigement kracht bij te zetten.

Uiteindelijk verbrak Alma Mahler rond 1914 de relatie met Oskar Kokoschka. Zoals je zou kunnen raden, ging hij daar niet zo goed mee om. In meerdere schilderijen is de afwijzing met Alma Mahler het belangrijkste onderwerp. Ook het ongeboren kind dat Alma Mahler liet aborteren, komt vaak terug in zijn werk. In sommige werken verwijst Kokoschka naar dit kind in de vorm van een kat.

Gewond en zwaar depressief.

Hij begon overmatig te drinken, werd depressief en vatbaar voor schandalen. Het uiteenvallen van de relatie kon niet op een slechter moment komen. De Eerste Wereldoorlog was aan het opwarmen en het Oostenrijks-Hongaarse rijk had dringend vrijwilligers nodig. De diepbedroefde schilder besloot zich in 1915 aan te sluiten bij het Imperial Dragoons 'Cavalry Regiment en werd uitgezonden naar het Oekraïense front. Oorlogsvoering moet hem destijds zo romantisch hebben geleken, hoewel de realiteit hem bijna het leven kostte.

Oskar en Alma 1912

Woman in Blue 1919

Levensgrote mannequin neemt plaats van Alma in

Kort na zijn aankomst raakte hij ernstig gewond doordat hij een bajonet in de borst en een kogel in het hoofd kreeg. Wonder boven wonder overleefde hij de beproeving en na een behandeling in Dresden werd Kokoschka opnieuw naar het front gestuurd, dit keer naar Italië.

Gedurende deze tijd herstelde Alma Mahler haar relatie met Walter Gropius, die ook tijdens de oorlog diende, en de twee trouwden tijdens zijn verlof.

Mentale problemen.

In 1916 raakte Oscar opnieuw gewond en werd voor de tweede keer naar Dresden gestuurd. Bij deze gelegenheid merkten de artsen op dat de kunstenaar die soldaat werd, ook worstelde met mentale problemen, zij besloten zijn vrijlating uit te stellen totdat hij volledig hersteld was.

Gelukkig voor Oskar was de oorlog in de tussentijd afgelopen.

In 1918 keerde hij terug naar Wenen, nog steeds aangedaan door het verlies van zijn geliefde. Bij zijn terugkeer hoorde Kokoschka van Alma's tweede huwelijk, zijn hoop om haar ooit terug te winnen vervloog.

Levensgrote mannequin neemt plaats van Alma in

In 1919 liet hij daarom een levensgrote pop van Alma Mahler maken. Een naaister uit Stuttgart maakte voor hem het evenbeeld van zijn grote liefde.

In zijn talrijke brieven aan de naaister, beschreef Kokoschka in detail zowel de fysieke eigenschappen van zijn voormalige geliefde, als het gevoel dat ze bij hem opwekte.

Gedesinfecteerd paardenhaar.

“Sta alstublieft toe dat mijn tastzin plezier beleeft aan die plaatsen waar vet- of spierlagen plotseling plaatsmaken voor een pezige huid. Gebruik voor de eerste laag (binnenkant) fijn, gekruld paardenhaar dat eerst gedesinfecteerd moet worden. Kan de mond geopend worden? en zitten er tanden en een tong in?” vroeg hij aan de naaister. Kokoschka hoopte met de pop een levensechte vervangster van zijn Alma te vinden. Na talloze ingrepen en aanpassingen was de opdrachtgever tevreden met het eind product. Hij kleepte de kopie van Alma Mahler aan in dure kleren en nam haar mee in bed. Hij portretteerde zichzelf ook met de pop in zijn schilderijen.

Van bizar naar gek.

Vanaf dat moment ging het van bizar naar gek. De schilder beval zijn bedienden om geruchten en roddels over de pop te verspreiden en haar als een levende vrouw te beschouwen. Hij reed vaak samen met zijn kunstmatige vrouw in de koets, zodat hij in het openbaar kon worden gezien in de aanwezigheid van een dame, wat suggereerde dat ze inderdaad echt was. Hij bleef portretten maken met de pop als model. In elke andere rol slaagde de mannequin er echter totaal niet in om Alma, de charismatische femme fatale van de Weense kunstscène, te vervangen.

zelfportret met pop 1922 —>

zelfportret 1917

Beëindiging perverse relatie.

Ondanks al zijn inspanningen werd het onder zijn vrienden al snel bekend dat hij leefde met een levensgrote replica van Alma Mahler, en na enige redenering besloot hij dat het voor hem het beste was om de perverse relatie te beëindigen. Over Alma heen komen zou niet ten onder gaan zonder een fatsoenlijke viering. Dus organiseerde Kokoschka een avond bacchanaal met zijn vrienden, waar hij vreselijk dronken werd.

Look-a-like Alma wordt ritueel onthoofd.

In een vlaag van bedwelmde woede nam de kunstenaar de pop, zette haar op een stoel in zijn tuin en morste wijn over haar heen. Om het ritueel te voltooien, hanteerde hij een bijl en onthoofde de look-a-like. Omdat dit optreden het hoogtepunt van het feest was, ging de schilder naar bed en viel meteen in slaap. De volgende ochtend stond hij voor een verrassing.

De lokale politie viel zijn huis binnen omdat er buiten in de tuin het lijk van een onthoofde vrouw was gevonden. Nadat Kokoschka beschaamd de situatie had uitgelegd keerde de rust weder.

De laatste twintig jaar van zijn leven is Kokoschka een succesrijk en gevierd kunstenaar.

Hij sterft in 1980 in een ziekenhuis in Montreux.

<https://www.oskar-kokoschka.ch>

**Kunstenaar
of hobbyist?**

dekwast.nl

Maria Magdalena. De tentoonstelling!

19 feb - 29 aug 2021
Museum Catharijne Convent.

Het is tijd voor Maria Magdalena! Ontmoet deze mysterieuze en inspirerende vrouw van uitersten. Al ruim 2000 jaar houdt ze de gemoederen bezig. Ze krijgt nu haar eigen tentoonstelling die ze verdient: een must see komend voorjaar!

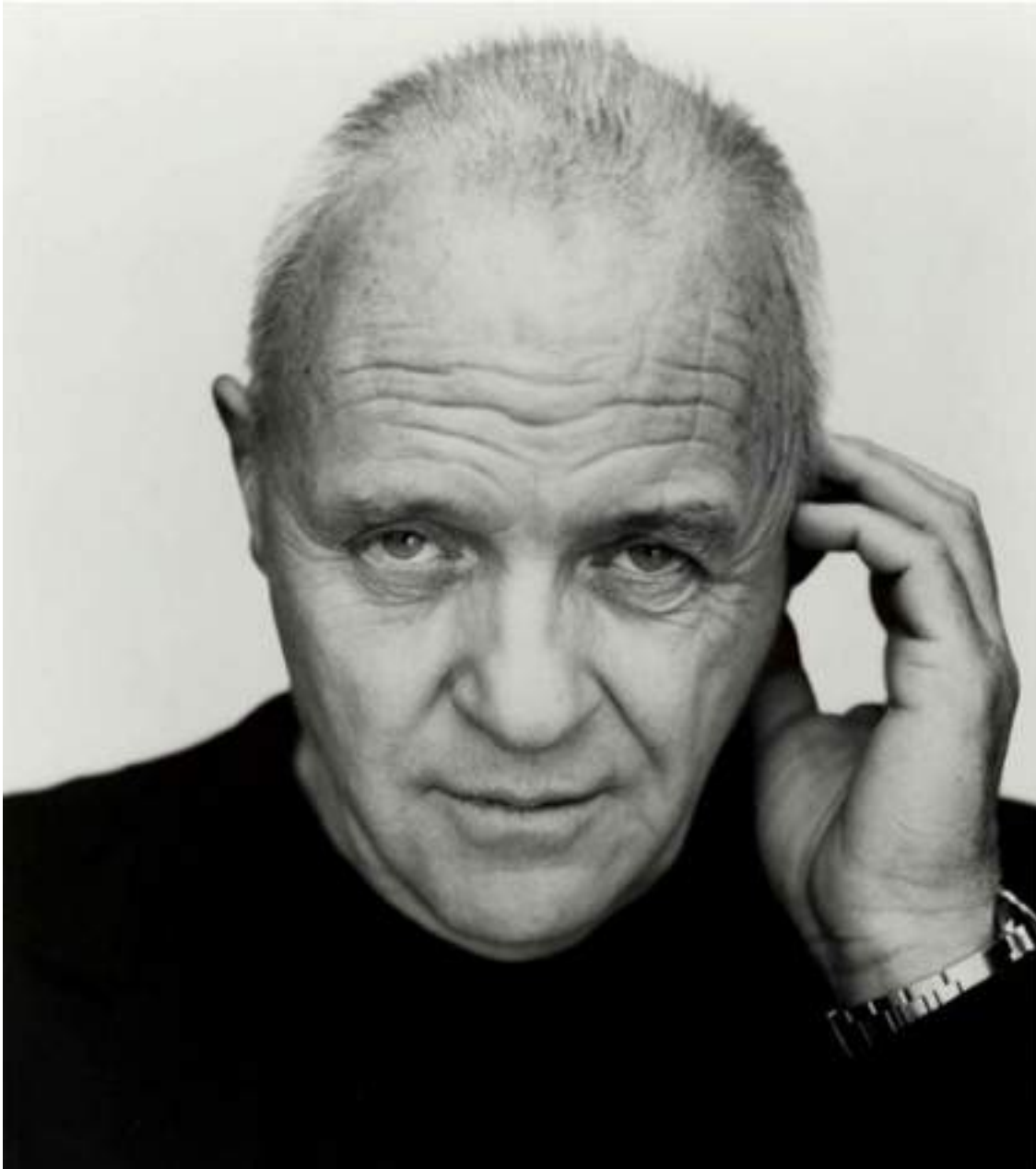
De vele gezichten van Maria Magdalena. Een vrouw van uitersten. Maak kennis met de mysterieuze Maria Magdalena en haar vele gezichten: van kroongetuige, zondares tot feminist. Ze wordt geassocieerd met de vermenging van seksualiteit, sensualiteit en zonde; een baken van hoop en een feministisch icoon. En was ze nu wel of niet getrouwd met Jezus?

Met trots presenteren we een grootse tentoonstelling gewijd aan deze fascinerende vrouw die al 2000 jaar blijft inspireren. Ga mee op ontdekkingsstocht langs historische bronnen, indrukwekkende schilderijen, hedendaagse beeldende kunst en populaire cultuur. Sta oog in oog met Maria Magdalena, en ontrafel haar beeldvorming door de eeuwen heen.

Kijk i.v.m. Corona maatregelen vóór uw bezoek op www.catharijneconvent.nl voor de laatste informatie omtrent deze tentoonstelling.

Lange Nieuwstraat 38, 3512 PH Utrecht
info@catharijneconvent.nl

Acteur Sir Anthony Hopkins verdient een extra zakcentje bij.

“Alles wat ik schilder is volslagen waanzin”

Sir Anthony Hopkins de legendarische vertolker van Hannibal Lecter in 'Silence of the Lambs' is tegenwoordig ook een wereldberoemd schilder en kunstenaar.

De in Wales geboren acteur is nu 79 jaar oud, en is 12 jaar geleden begonnen met schilderen op aandrang van zijn vrouw.

Zijn liefde voor kunst is ontstaan omdat zijn vader hem als kind meenam naar de kerk.
De gebrandschilderde ramen vond hij prachtig.
Ook zijn voorkeur voor felle kleuren is daar ontstaan.

“Alles wat ik schilder is volslagen waanzin.
Het is een weerspiegeling van wat er in mijn hoofd omgaat, het zijn ongelukjes van het moment”

Zijn werken die hij zelf 'ongelukjes van het moment' noemt zijn met acryl geschilderd en verkopen vlotjes tussen de 4.000 en 80.000 dollar. Leuk voor een zakcentje.

Als je Anthony Hopkins naar de betekenis van een bepaald schilderij of tekening vraagt, zal het antwoord je misschien verbazen. Hij zegt: "Ik denk niet dat er enige betekenis in zit. Ik schilder gewoon. Ik ontdek terwijl ik verder ga en ik analyseer niet, ik ga er gewoon voor, het zijn vaak ongelukjes van het moment".

Zijn atelier is een georganiseerde chaos.

Zijn atelier is gevuld met verschillende verven, oliën, acrylverf, tempera flessen, pennen, stiften, penselen, doeken; het is allemaal een oproer van kleur en mogelijkheden. Vreemd genoeg vertoont de studio zelfs met schilderijen van alle groottes aan de muren een gevoel van georganiseerde chaos.

"Ik hoef niets te bewijzen"

Hopkins houdt vol dat hij geen idee heeft van de resultaten terwijl hij zijn kunst beoefent. "Ik ben niet bang. Ik heb niet het gevoel dat ik iets hoef te bewijzen".

Deze vrijheid van verwachting en oordeel stelt hem in staat om op elk moment in de richting van zijn verbeelding te rennen.

Principessa - Inkt op papier

“Mijn werk moet kinderachtig zijn,
want ik ben een kind”

De schilderijen van Hopkins hebben allemaal de kracht en levendigheid gemeen die achter de ogen verborgen zijn. Hij zegt: “Het gezicht is niet belangrijk. Het zijn de ogen die het meest beklijvende deel van iemands ziel zijn. Het is erg primitief. Het is kinderachtige kunst. Het moet kinderachtig zijn, want ik ben een kind. Ik heb de laatste tijd ontdekt dat ik geniet van alles wat er zogenaamd mis is met mij. Vroeger nam ik mezelf zo serieus, maar nu niet meer. Ik sta mezelf toe om te genieten van de opwindende aard van het leven.” Hopkins heeft geen plannen om de manier waarop hij werkt binnenkort te veranderen.

“Ik heb nooit zo'n academische discipline gehad om volgens regels te werken. Ik werk met vallen en opstaan. Ik denk dat ik puur instinct ben.” Terwijl hij in zijn atelier aan een schilderij werkt, zegt hij: “Ik weet niet waar deze heen gaat. Maar ik vind dat erg bevredigend. Alles is volslagen waanzin. Het is een weerspiegeling van wat er in mijn hoofd omgaat. Ik vertel aan jongere mensen dat ze zo moeten zijn. Geniet ervan. Dit is het. Het is de manier waarop we zijn gemaakt. Het is zoals ik ben gemaakt”

Wil je Sir Antony's werk in het echt bewonderen ?
Dan moet je daarvoor wel naar Hawaï.

<https://anthonyhopkinsart.com>

De heuvel der kruisen in Litouwen

Bij de stad Siauliai in Litouwen bevindt zich een bijzonder monument. Op een kleine heuvel hebben bedevaartgangers in een periode van ongeveer tweehonderd jaar duizenden kruisen geplaatst, waardoor een spectaculair beeld is ontstaan. In de Middeleeuwen stond er een houten kasteel op de bewuste heuvel, ongeveer twaalf kilometer ten noorden van de huidige stad Siauliai. Dit kasteel werd halverwege de veertiende eeuw vernietigd door leden van de Lijflandse Orde. Volgens sommige berichten zouden Litouwers vanaf medio negentiende eeuw kruisen op de historische heuvel zijn gaan plaatsen, omdat ze meenden met een heilige plek van doen te hebben.

In de Sovjet-tijd, toen religie verboden was, kregen boeren uit omliggende kolchozen (staatsboerderijen) zelfs opdracht de kruisen te vernietigen en de heuvel plat te walsen. Ook dit kon de Litouwers niet stoppen. 's Nachts werden er vaak weer nieuwe kruisen geplaatst waardoor uiteindelijk weer een nieuwe heuvel ontstond. Nog verschillende keren werd de heuvel hierna met de grond gelijk gemaakt.

Pas onder het bewind van Michail Gorbatsjov werd de strijd definitief gestaakt. Geplaatste kruisen bleven vanaf dat moment staan.

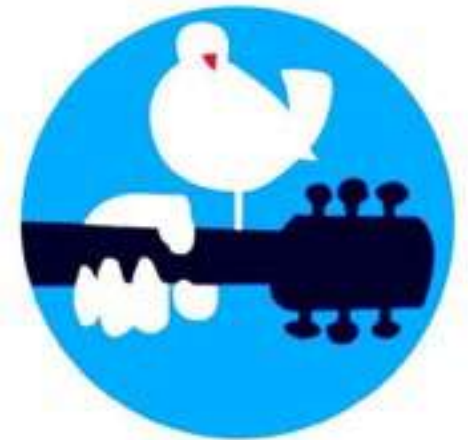
Er stonden dat jaar naar schatting al zo'n 50.000 kruisen. Hoeveel dat er nu zijn is niet duidelijk, maar dat het er veel meer zijn staat wel vast.

Naast kruisen zijn op de heuvel ook onder meer beelden van de maagd Maria, gebedskettingen en duizenden kleine heiligenbeelden te vinden.

Het versieren van kruisen is een door Unesco erkende Litouwse traditie.

White Rabbit

Artworks Grace Slick

Zangeres Grace Slick
van Psychedelische rockband
'Jefferson Airplane' is 80 geworden,
zij heeft 57 katten en schildert
tegenwoordig konijnen.

Grace zou de zwangere zangeres van
Jefferson Airplane voor een paar maanden
vervangen. Die zangeres kwam uiteindelijk niet meer
terug, en Grace bleef.

Iedere "oudere jongere " die geïnteresseerd is in
rockmuziek herinnert zich ongetwijfeld haar
optreden met de band op het Woodstock festival in
1969.

Mooie Grace kon vloeken als een
bootwerker en drinken als een
tempelier.

De stoere mooie Grace in een witte outfit , die het
momenteel weer heel goed doet als
'Bohemian chique 'of 'Ibiza Style'.

Als je haar ziet staan met een vinger in haar oor,
omdat ze zichzelf anders niet hoort, kan je haast niet
geloven dat ze kon vloeken als een boot werker en
kon drinken als een tempelier.

De tekst die Grace schreef voor het nummer White
Rabbit lijkt over een een slechte LSD trip te gaan,
maar als je goed luistert blijkt het heel onschuldig te
zijn en over Alice in Wonderland te gaan.

“I just wanted to have a good time”.

Slick had geen beter moment kunnen uit kiezen om zich bij de Airplane aan te sluiten. “Toen de band in 1967 zoveel succes kreeg was ik op de juiste plek op het juiste moment. Het was alsof je uitgenodigd werd voor elk belangrijk feestje, daar aangekomen de hele avond in de belangstelling stond en na afloop ook nog eens betaald kreeg. Dat was ook mijn ambitie: lol trappen”.

Grace hield er andere opvattingen op na dan haar collega's. “Die stonden uit politieke of artistieke beweegredenen op het podium.

Ik niet: I just wanted to have a good time”.

Grace, nu 80, brengt haar dagen door met haar 57 katten, al schilderend en vloekend op het nieuws.

Een terugblik.

Meiden als Grace waren bezig een einde aan te maken aan het Victoriaanse tijdperk in de rock-muziek.

In de internationale media anno 1968 werd de rol van Grace Slick als revolutionair omschreven.

Ze was méér dan een vocaliste. Bands met een vrouwelijke zangeres waren zeldzaam in die tijd.

Grace zegt daar later over: “Ik begreep die belangstelling voor mij wel. Je moet het zo zien: als je een groep hebt van 5 koeien en één varken, dan gaat de aandacht uit naar het varken omdat die anders is”. Meiden als Grace waren bezig een einde aan te maken aan het Victoriaanse tijdperk in de rock-muziek.

Dames begonnen te infiltreren in de popmuziek, denk aan Linda Ronstadt, Gladys Knight, Janis Joplin, Mama Cass en zo voort.

In Nederland, dat zich 'progressief' noemde, betekende Jefferson Airplane in die tijd niet veel.
De singles 'Somebody to love' en 'White Rabbit' haalden bijvoorbeeld de top 40 niet.
Ook in Engeland was de belangstelling beperkt.

Jefferson Airplane leek een cultgroep te blijven.

Vernieuwde belangstelling kwam na optreden tijdens Woodstock 1969.

In het najaar van 1968 mocht de groep, inclusief Grace, met The Doors toeren.
Ze kwamen niet verder dan als voorprogramma te fungeren.
Zo ging het ook op een gedenkwaardige avond in het Amsterdamse Concertgebouw, waarbij Jim Morrison van de Doors niet in staat was op te treden.

Later hoorde Grace dat Jim tijdens haar optreden het podium was opgeklommen en zich nogal dwaas gedragen had. Iedereen dacht dat het bij de act hoorde. Vervolgens werd Morrison op een brancard verwijderd. In het voorjaar van 1970 kwam de groep naar het popfestival van Kralingen.

Door het optreden van Jefferson Airplane op Woodstock kwam er hernieuwde belangstelling voor de groep.
De band was echter geen eenheid en ook geen lang leven beschoren.

Weldra kwamen er allerlei nevenprojecten
De single 'We built this city' bereikte in 1985 de eerste, de bovenste, positie in de hitlijst van Billboard.
Het was haar allergrootste succes – tot ongenoegen van het hippe publiek.

Grace Slick en Janis Joplin (Woodstock)

Een leven vol drugs en alcohol.

Ook op andere terreinen was Grace actief - met name het innemen van alcoholica, LSD en andere drugs. Dat kwam haar gezondheid en voorkomen niet ten goede.

Op een YouTube filmpje wat jaren terug was ze onherkenbaar veranderd. In plaats van als een slanke den met mooi haar, verscheen ze met een plomp figuur en een nagenoeg kaal hoofd.

Het leek haar echter niet te deren. Vrolijk vertelde Grace dat ze een nieuwe weg was ingeslagen, van zangeres tot schilderes.

“You want bunny ....? I give you bunny ....!”

Grace zingt haar voormalige hit niet meer in het openbaar. Maar ze exploiteerde witte konijnen op een andere manier – als schilderes. “Weet je dat ik er heel veel schilder? Als je een konijn wilt hebben, laat dat maar aan mij over. In alle soorten en maten. Ik krijg natuurlijk veel verzoeken voor witte konijnen. Daar wordt extra commissie over verrekend. You want bunny? I give you bunny”.

“Ben liever geen vast onderdeel van de kunstwereld, ik laat me even zien tijdens een expositie, kijk of er nog hapjes genoeg zijn, om dan te maken dat ik snel wegkom.”

“Ik reis veel, maar vooral langs galerieën. Daar leef ik nu al acht jaar van. Mijn agent regelt exposities en de eerste twee dagen laat ik daar m'n gezicht zien. Ik praat met mensen, zorg dat er genoeg hapjes zijn en dat de kijkers veel drinken zodat ze eerder iets zullen kopen. Ja, zo werkt het in die wereld. Het maakt niet uit hoe goed of slecht je bent als artiest, drinken zullen ze.

Maar ik blijf nooit langer dan twee dagen in die kunstwereld want ook daar ben ik liever geen vast onderdeel van. Ik schilder, stuur de boel op naar m'n agent, die bepaalt waar en hoe het verkocht wordt en of ik nog even langs moet komen voor tekst en uitleg. En hapjes”.

Als ik ergens 'White Rabbit' hoor, denk ik gelijk "Royalties" ..!!!

Steeds weer opnieuw benadrukte Grace dat ze afstand heeft genomen van haar verleden in de popmuziek. Uit haar woorden blijkt bovendien dat ze haar rol als zangeres nooit echt serieus heeft genomen.

"Nu en dan ben ik nog in San Francisco, vanwege m'n schilderijen, en dan rij ik eens toevallig langs de plekken van toen. Dat doet me verrassend weinig, want ik heb de tijd beleefd en achter me gelaten. Als ik 'White Rabbit' tegenwoordig hoor, denk ik meteen: royalties".

Ik weet niet waarom ik nog leef.

Over haar eigen drugs-ervaringen en die van de leden van Jefferson Airplane is ze niet terughoudend.

"Van marihuana werd ik paranoïde. Dat gebruikte ik alleen in combinatie met drank.

LSD was juist heel plezierig en ik kon er goed tegen. Nooit slechte trips gehad of gek geworden. Geen flashbacks ook, want ik had simpelweg altijd goede ervaringen.

Bij LSD was de omgeving ook erg belangrijk. De mensen om je heen, waar je bent, wat je stemming is. Sommigen van ons hebben het niet overleefd, vooral door de drugs. Ik weet niet waarom ik nog leef. Geen idee! Zo is het nu eenmaal gegaan. Maar niemand heeft zich toen moedwillig de dood ingejaagd. We waren veel te druk met dronken stoned te worden".

Bron: Willem Bemboon/Harry Knipschild/Madhouse Magazine.

Link naar filmpje: White Rabbit Jefferson Airplane tijdens Woodstock....

<https://www.youtube.com/watch?v=VI89g2SwMh4>

Link naar trailer Alice in Wonderland (Tim Burton)

<https://www.youtube.com/watch?v=9POCgSRVvf0>

One pill makes you larger
And one pill makes you small,
And the ones that mother gives you
Don't do anything at all.
Go ask Alice
When she's ten feet tall.
And if you go chasing rabbits
And you know you're going to fall,
Tell 'em a hookah smoking caterpillar
Has given you the call.
Call Alice
When she was just small.
When the men on the chessboard
Get up and tell you where to go
And you've just had some kind of mushroom
And your mind is moving low.
Go ask Alice
I think she'll know.
When logic and proportion
Have fallen sloppy dead,
And the White Knight is talking backwards
And the Red Queen's "off with her head!"
Remember what the dormouse said:
"Feed your head. Feed your head. Feed your head"

*Happy Birthday Grace Slick,
Madhouse Magazine*

*Photographer: David King
Copyright 2014 David King*

Licht

Door't verduisterd venster van mijn hart
viel
ineens
zonder dat 'k 't wist
licht
naar binnen.

Een
nog nooit
ingevulde blinde vlek.

Met licht
vult
de nacht de dag
met jou.

Youthquake

Verlangen
naar
eeuwige
jeugd

Kunsthall
Rotterdam

23 januari 2021
t/m
13 juni 2021

Kunsthall Rotterdam trapt het nieuwe jaar af met een multimediale tentoonstelling over het tijdloos verlangen naar eeuwige jeugd.

Aan de hand van mode, fotografie en video laat de tentoonstelling 'Youthquake' zien hoe youth sells.

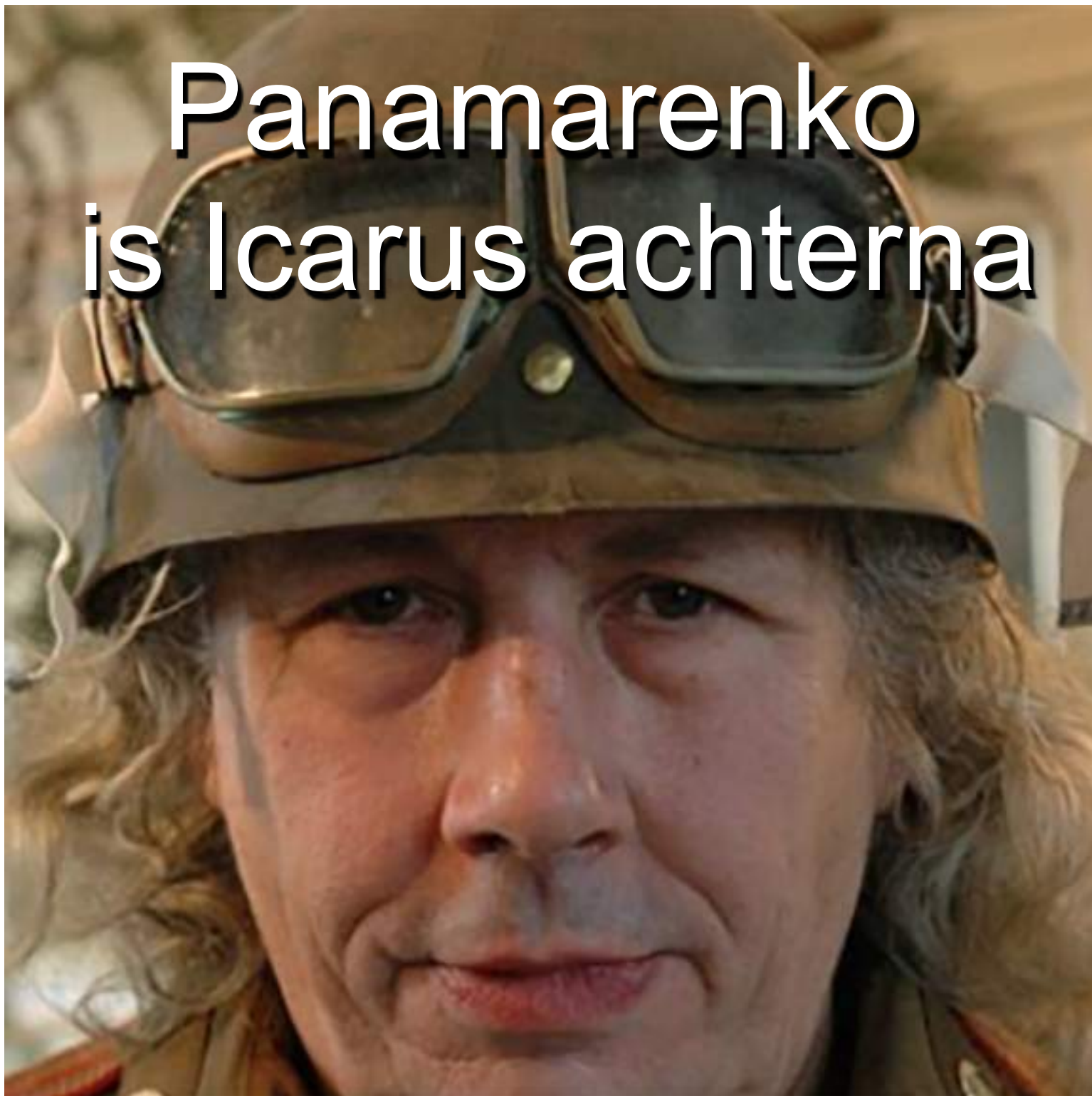
In de beeldcultuur wordt jong zijn uitbundig gevierd. In het straatbeeld, reclames en (social) media wordt het verlangen om eeuwig jong te blijven breed uitgedragen.

Het is aan te bevelen om eerst telefonisch contact op te nemen met De Kunsthall voordat u een bezoek plant. In verband met Corona.

Kunsthall Rotterdam
Museumpark, Westzeedijk 341
3015 AA Rotterdam
Informatielijn: 010 - 44 00 301
Kunsthall Algemeen: 010 - 44 00 300

Panamarenko
is Icarus achterna

Hij wordt geprezen om zijn onaangepast gedrag, ook wel creativiteit genoemd.

Antwerpse kunstenaar Panamarenko is vooral bekend om zijn wonderlijke constructies van onderzeeërs, imaginaire voertuigen, machines en assemblages, vaak gelinkt aan zijn fixatie om te vliegen.

Zijn ontwerpen van draagbare hefschroef-apparaten getuigen ervan.

Ook de vleugelslag van insect en vogel fascineert hem. Telkens weer etaleert hij zijn verlangen om de zwaartekracht te overwinnen.

Hij legt het uit in zijn boek *The Mechanism of Gravity* uit 1975.

Overvliegende bommenwerpers in de 2e wereldoorlog deden hem in kinderlijke onschuld gebiologeerd naar de lucht turen. Als volwassene herinnert hij zich nog het geluid van de moordende V1 bommen boven de Scheldestad.

De basis voor zijn interesse was gelegd.

In editie 5 van *Kunststof Magazine* jaargang 2014 lieten wij u al eerder kennismaken met de Belgische kunstenaars Panamarenko (1940-2019)

Omdat Panamarenko ons hart heeft gestolen willen wij hem nog graag een keer onder het voetlicht brengen.

Panamarenko klinkt melodieuzer dan Henri Van Herwegen.

Het is een verbastering van Panteleimon Ponomarenko, (een Sovjet politicus), een naam die de kunstenaar toevallig op de radio hoorde, en Pan American Airlines.

Je stapt in een jongensdroom.

Zijn tot de fantasie sprekende assemblages hebben zowel technische als artistieke allures. Ze nodigen uit om met verstand én gevoel benaderd te worden. Vaak zijn het constructies van ingewikkelde machines, ingenieus in hun schijnbare eenvoud.

Formules en stellingen om het luchtruim te bestuderen en de diepte van de zee te peilen worden erbij betrokken. Hij heeft, na het veel bestuderen van ingewikkelde wetenschappelijke formuleringen en abstracte termen, wel de intentie zijn creaties te laten werken.

Soms lukt dat en wanneer dit niet het geval is, ondanks zijn verwoed gesleutel, ontstaat iets dat het technische overvleugelt. Het transponeert zijn artefact naar een andere dimensie, die van de verbeelding.

De toeschouwer wordt voorbij de grens van het nuchtere geleid.

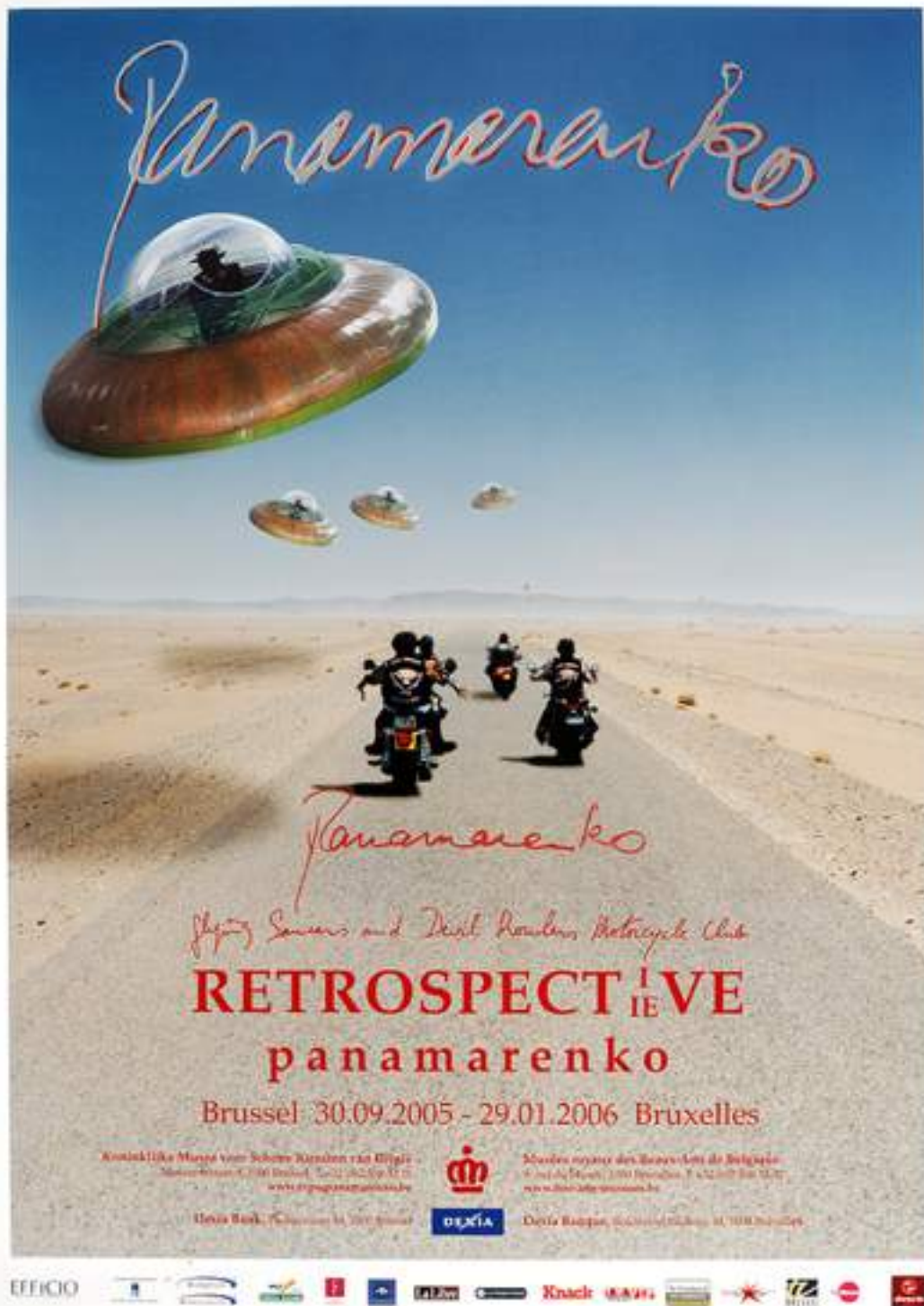
Je stapt in een jongensdroom.

Hoog professor Barabas-gehalte.

Panamarenko knutselt en assembleert alles zelf, met uitzondering van ingehuurd manden vlechters uit Bornem voor de cabine onder zijn Aeromodeller (1971).

Hij werkt met plastic, papier, aluminium, plakband; afval wordt geüpgraded tot onderdeel van een kunstobject.

Hij begint met iets en onderweg komen ideeën het verrijken, alsof inspiratie uit de lucht valt. Scheppen is een organisch proces. Het uiteindelijke resultaat ziet er soms fragiel en onafgewerkt uit. Ludieke oplossingen via naïeve en speelse middelen, aan zijn tomeloze verbeeldingskracht ontsproten, schenken de onvolmaaktheid een poëtische dimensie. Zijn golvende haardos draagt bij aan zijn professor Barabas-gehalte.

Ik was een jong patatje, en wilde alles over de Spoetnik lancering weten.

Panamarenko groeit op in de Seefhoek, een volkswijk in Antwerpen. Zijn vader is afwisselend elektriciën - mechaniker en scheepshersteller op de dokken. Hij gaat mee met hem op en in de boten, ook in een vriestanker. Fascinatie om iets van binnen uit te ontdekken groeit. Hij studeert aan de Antwerpse Academie maar zijn creatieve geest streeft intuïtief naar vrijheid en onafhankelijkheid.

“Over de lancering van de Spoetnik (1957) werd op school niet gesproken, al dat gedoe was voor alchemisten vonden zij, zeker niet voor opkomende kunstenaars.

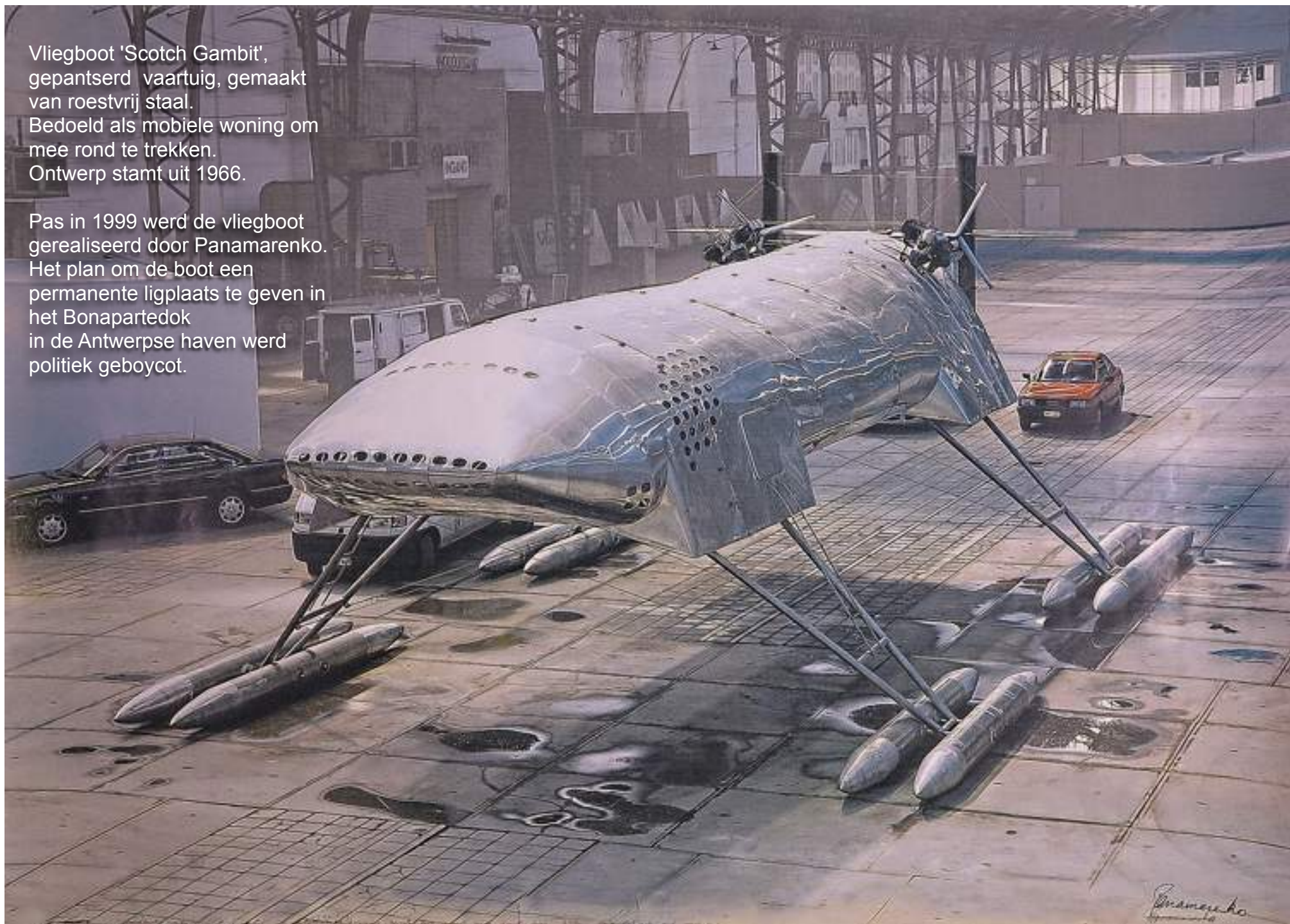
We moesten bootjes schilderen met zicht op de Schelde. Wat had ik daar nu aan? Ik was een jong patatje. Ik wilde zoveel méér weten over die lancering. Al wat nieuw was, verdiende mijn aandacht. De rest hoorde tot een verleden waar ik geen oog voor had en waar ik op de dag van vandaag nog steeds geen oog voor heb.

“Later ging ik avondschool Mechanica volgen”. Daar was hij beter op zijn plaats.

Vliegboot 'Scotch Gambit',
gepantserd vaartuig, gemaakt
van roestvrij staal.
Bedoeld als mobiele woning om
mee rond te trekken.
Ontwerp stamt uit 1966.

Pas in 1999 werd de vliegboot
gerealiseerd door Panamarenko.
Het plan om de boot een
permanente ligplaats te geven in
het Bonapartedok
in de Antwerpse haven werd
politiek geboycot.

Hij zal heel zijn leven vrijgevochten blijven, met andere woorden, hij doet altijd waarin hij zin heeft.

In 1968 exposeert hij *Das Flugzeug* (aluminium buizen, twee fietswielen, lederen zadel, pedalen, vleugels overtrokken met canvas) in de Staatliche Kunstakademie in Düsseldorf.

In 1972 zijn deelname aan Documenta 5 in Kassel, Panamarenko's zeppelin *Aeromodeller* krijgt er een royale plaats.

Fascinerende kunstwerken in een magische wereld.

Kunstpaus Jan Hoet maakt er kennis met zijn werk en adopteert het meteen. Pogingen om de luchtwaardigheid van het luchtschip te testen mislukken, zeker wanneer een felle wind stokken in de wielen steekt. Het model krijgt meerdere varianten. Ontwapenende tekeningen en berekeningen gaan vooraf aan het assembleren. Hij tekent met beide handen; schrijft rechtshandig. Vreemde titels, waarbij zijn voorkeur voor Latijn blijkt, introduceren zijn fascinerende kunstwerken in een magische wereld.

Sommige krijgen tot de verbeelding sprekende onderschriften zoals *Archaeopterix* (intelligente oervogel /1990), een constructie met ingebouwde fotocellen om autonoom te stappen, en *Pahama Novaya Zemblaya* (duikboot 1996).

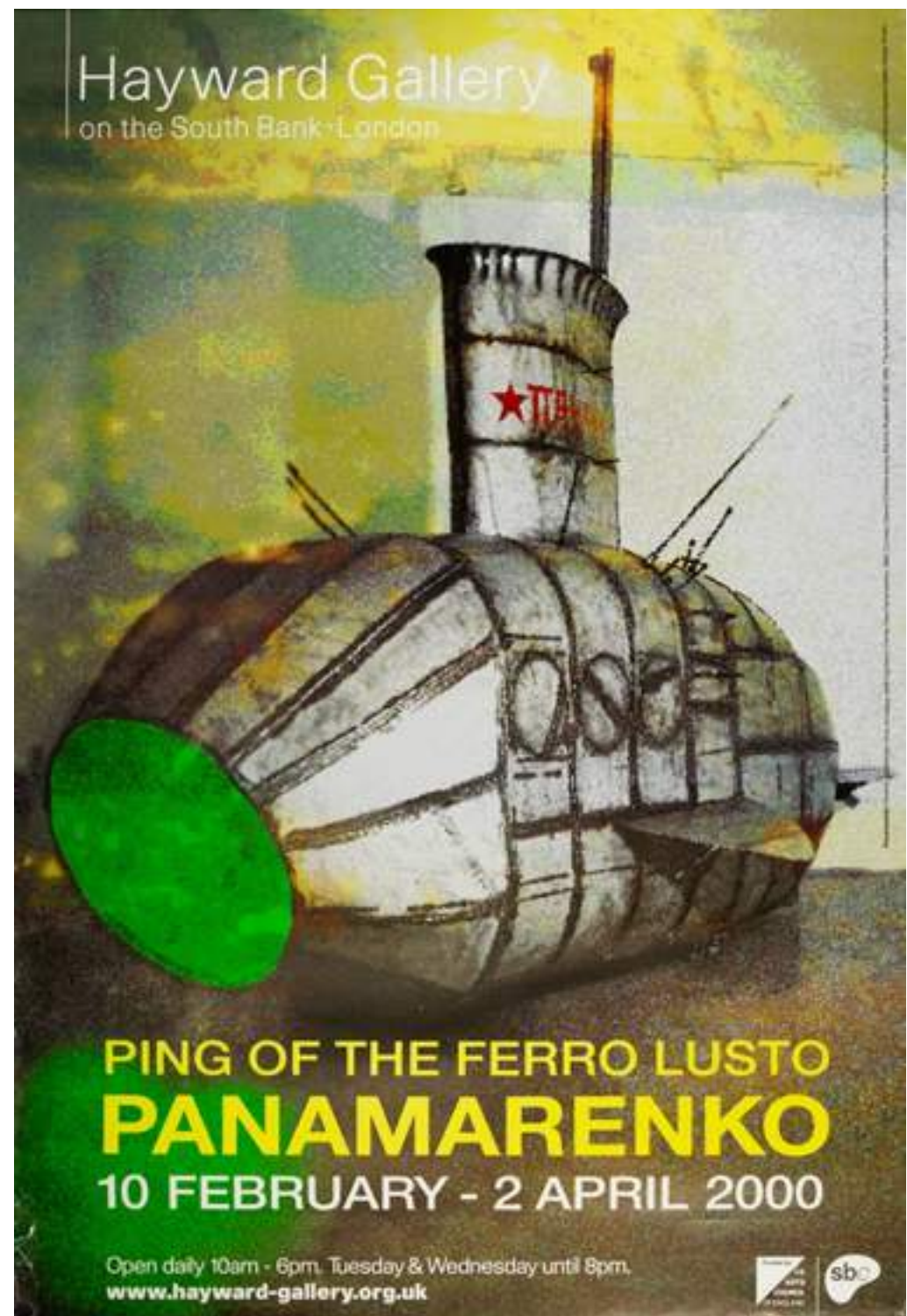

Foto: Bart Ramakers De kunstenaar oogt als een hedendaagse Phileas Fogg,

Ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag op 5 februari 2020 wil zijn jonge echtgenote Eveline Hoorens haar 'Panaatje' eren met een tentoonstelling. Veilinghuis Campo&Campo stapt mee in het project. Hun mooie art-deco zalen, in de vroegere cinema Berchem Palace, dienen perfect de inventieve objecten van Panamarenko.

Ze zijn opgesteld op houten eilandjes. Het geluid van fluitende vogels hangt rond zijn 'Vogeltjesmarkt', een van die subliem ontwapenende ideeën die menige bezoeker een glimlach ontlokt en het hart verwarmt. Net zoals zijn 'Vliegend Tapijt'.

Fotograaf Bart Ramakers maakt, ten huize Panamarenko in Michelbeke, nog een fotosessie met bekende mensen ter ere van de komende viering. De kunstenaar oogt als een hedendaagse Phileas Fogg, Engelse gentleman en hoofdpersonage uit Jules Vernes klassieker De reis om de wereld in 80 dagen.

Een paar dagen later sterft Henri Van Herwege, alias Panamarenko. In zijn slaap. Alleen, als Einzelgänger.

Panamarenko zei ooit in een interview:

'Het hoogste doel dat een mens zich kan stellen, is de aarde verlaten.'

Panamarenko (1940-2019) was meer dan een kunstenaar. Hij was een ingenieur die op zoek ging naar de symbiose tussen kunst en techniek.

Panamarenko's magnetische schoenen

De trotse Panamarenko tijdens de onthulling van zijn standbeeld op het Sint Jansplein in Antwerpen.

Link naar een filmpje over Panaramenko's werk op youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=erOLqQz2QNg>

Stijgt die gestrande UFO op de Inktpot ooit nog eens op ?

Hij staat er al een poosje die UFO. Sinds 2000 eigenlijk al. Het is een restant van de Utrechtse Kunst Manifestatie Panorama 2000. De UFO heeft een diameter van 12 meter, en is een ontwerp van Marc Ruygrok.

De UFO is tijdens de manifestatie neergestreken op het dak van een gebouw dat in de volksmond “De Inktpot” heet.

De Inktpot staat aan het Moreelse parkvlak bij Station Utrecht Centraal. Het is nu 100 jaar geleden dat met de bouw van Utrechts meest Iconisch gebouw werd begonnen.

Het is streng aandoend, bijna Russische en mysterieus tegelijkertijd. Het werd gebouwd tussen 1918 en 1921 onder leiding van Sybold van Ravesteyn in opdracht van de Nederlandse Spoorwegen.

Vanwege de schaarste na de eerste wereldoorlog werd de bouw door de NS in eigen hand genomen. Twee steenfabrieken, een houtbedrijf en drie schepen werden aangekocht. Omdat er 4000 kubieke meter eikenhout nodig was werd tevens een Limburgs bos gekocht. Voor de fundering werden oude spoorstaven gebruikt.

In de Inktpot zijn 22 miljoen gemetselde stenen verwerkt. Daarmee is het het grootste bakstenen gebouw van Nederland.

In de oorlog kwam de NS onder Duitse supervisie. Geruchten dat de Duitse SS de Inktpot als hoofdkwartier in gebruik had, dragen wel bij aan het mysterieuze imago van de Inktpot. Maar volgens de NS is dat een veelgehoord misverstand.

Wanneer de UFO weer zal opstijgen om voorgoed te verdwijnen naar een ver zonnestelsel weet niemand.....

Maar er zijn vast mensen in Utrecht die dat scherp in de gaten houden.

Expositie van 25 februari t/m 30 mei 2021 in Museum Het Valkhof Nijmegen

Vier eeuwen lang was Europa in de greep van de pest.

De Zwarte Dood, zoals de ziekte soms ook wordt genoemd, maakte tientallen miljoenen slachtoffers. Het museum laat in 'De Pest' zien hoe een van de meest verwoestende infectieziekten die ooit de wereld teisterden zijn sporen heeft nagelaten in kunst en samenleving.

Met meer dan 200 werken van kunstenaars als Gabriël Metsu, Albrecht Dürer, Erwin Olaf en Berlinde De Bruyckere en schrijvers als Dante Alighieri, Giovanni Boccaccio en Albert Camus verbindt het museum de geschiedenis van de pest met de actualiteit.

Niet eerder werd in Nederland een tentoonstelling van deze omvang aan dit onderwerp gewijd.

De Zwarte Dood en een Nijmeegse pestdokter.

Vanaf 1347 woedt de pest in Europa. Alleen al bij de eerste golf sterven 25 miljoen mensen. Bijna 400 jaar wordt het leven van alledag beheerst door een diepgewortelde angst. De Zwarte Dood wordt gezien als een straf van God of als het fatale gevolg van astronomische fenomenen. Complot denkers menen dat de ziekte met opzet wordt verspreid door vijandig gezinde mensen. Het is niemand duidelijk wat de pest veroorzaakt, hoe de ziekte zich verspreidt, en welke van de ontelbare maatregelen en middeltjes die bescherming moeten bieden daadwerkelijk effectief zijn.

Schilderij 'Het zieke kind' - Gabriël Metsu 1665, Olieverf op linnen - Collectie Rijksmuseum

De pest in de Leuvense Sint-Jakobsparochie in 1578

Pas vanaf de zeventiende eeuw krijgt de medische wetenschap meer vat op de oorzaken van de pest.

Pestdokter IJsbrand van Diemerbroeck staat aan het begin van deze ontwikkeling. In de jaren 1635-1636 behandelt hij als stadsgeneesheer van Nijmegen talloze pestlijders. Hij schrijft hierover een traktaat waarin hij zijn ervaringen optekent.

Met dit traktaat, dat zich in de collectie van Museum Het Valkhof bevindt, is Van Diemerbroeck zijn tijd vooruit. Zijn klinische observaties vormen het begin van een wetenschappelijke benadering van de ziekte. Het groeit uit tot het belangrijkste boek over de pest in die tijd.

De Pest in Museum Het Valkhof.

De Pest laat zien hoe een ziekte kunst en samenleving op zijn grondvesten heeft doen schudden.

Waar grootse werken van oude meesters, imposante altaarstukken en aansprekende heiligenbeelden van Sint Sebastiaan en Rochus de geschiedenis van de pest invoelbaar maken, nodigen hedendaagse sculpturen, video-installaties en futuristische bio-kunst uit tot reflectie op de huidige Corona pandemie en de gevolgen ervan in de toekomst.

De Pest neemt je mee op een aangrijpende reis, van angst en dreiging, via een zoektocht naar hoop, troost en saamhorigheid, tot het vinden van nieuwe oplossingen.

<https://tickets.museumhetvalkhof.nl/nl/tickets>

Laurie Mika's beauties

Laurie Mika
is een eigentijds mixed-media
kunstenares uit Californië (US)

Zij werd vooral beïnvloed door de
Middeleeuwen en de Renaissance, en dat
zie je heel duidelijk in haar werk terug.

Laurie vertelt:

“Ik ben een kunstenaar, auteur en instructeur”

“In de afgelopen twee decennia is mijn mozaïekwerk met
gemengde media geëvolueerd tot een originele en
gemakkelijk herkenbare stijl.

Mijn aanpak combineert handgemaakte tegels van
polymeer-klei met kralen, sieraden, glasmozaïek en
andere gevonden voorwerpen.

Ik voel me heel gelukkig dat ik mijn liefde voor reizen en
passie voor kunst kan combineren door les te geven op
kunst retraites.

Mijn werk is in talloze tijdschriften en boeken
gepubliceerd.

Mijn eigen boek, Mixed Media Mosaics, werd in 2007
uitgegeven door North Light Books”

(noot redactie: als E-Book te koop bij bol.com)

Artistieke assemblages.

“Mijn verkenningen met polymeer-klei begonnen meer dan twintig jaar geleden.

Met een achtergrond in de schilderkunst, blijf ik die esthetiek toevoegen aan mijn kleiwerk door mixed-media mozaïeken en assemblages te maken.

De kleur van de klei maakt me niet zoveel uit, het gaat erom het oppervlak van de klei te transformeren.

Dit schilderachtige effect wordt bereikt door acrylverf, mica poeders, waspasta's en bladgoud te gebruiken.

Het oppervlak wordt verder verfraaid door het in te bedden met alles en nog wat. Stukjes van sieraden, kralen, en metalen voorwerpen en alles wat ik verder zoal vind.

Middeleeuwse, Renaissance- en Mexicaanse volkskunst.

Het grootste plezier voor mij is het experimenteren met wat klei kan doen en hoe het kan worden gecombineerd met andere media. Over het algemeen wordt mijn werk beïnvloed door een eclectische mix van middeleeuwse, renaissance- en Mexicaanse volkskunst.”

De vergulde devotionele panelen uit het verleden worden wereldlijke iconen doordrenkt met persoonlijke verhalen.

“Kunst en volkstradities waarnaar in mijn werk wordt verwezen, komen voort uit mijn buitenlandse reizen.

De sterk verfraaide oppervlakken, inclusief tekstsegmenten, vormen weelderige wandtapijten van traditionele en moderne materialen.

Als een moderne alchemist die sleutelt aan de eeuwenoude mozaïekkunst, vind ik magie in het combineren van ongelijksoortige elementen”

Noot van de redactie:

Laurie vertelde dat zij in het verleden een poosje in Limburg heeft gewoond en dat zij hele goede herinneringen heeft aan Holland.
Wat is de wereld soms klein.....

www.mikaarts.com
laurie@mikaarts.com
www.etsy.com/shop/LaurieMika

Ad de Rouw

Ad de Rouw uit Kerkdriel maakt kunst van gevonden metalen voorwerpen. Schroeven, bouten, stukken ijzer enz. alles wat hij op zijn (fiets)pad tegenkomt. Hij verzamelt dit in een doos die hij zo nu en dan om kiept op de werkbank om te zien of hij er iets interessants van kan maken.

De creaties van Ad zult u in de toekomst vaker tegenkomen in Passe-Partout.

Internationale carrière gestart als draadnagel.

Oer was mijn DNA, als draadnagel is mijn carrière gestart, en daarna heb ik een samenleven met wat vuren planken gehad. Samen zijn wij als palet door het leven gegaan en heb ik veel havens en landen aangedaan. Door de jaren heen hebben wij veel lasten gedragen.

Vanwege slijtage hebben wij als koppel de samenwerking moeten stoppen. In een allesbrander zijn onze wegen weer gescheiden, dan ben ik als draadnagel weer uit de as gezeefd en na wat las- en buigwerk werd er van mij een mooie stalen vis gecreëerd.

Van in weer en wind waslijn paal naar Schubben vis.

Ook ik ben in staal gecreëerd en schub voor schub gesmeed.

Als stalen buis op een tuinderij heb ik een prachtig tropisch leven genoten en is er veel warm water door mijn buik gelopen. Veel groenten heb ik op zien groeien, en ook prachtige bloemen open zien bloeien.

Mijn kostprijs werd echter te duur en toen was ik snel mijn baantje kwijt. Oud ijzer leek mijn lot, maar men maakte gaten in mijn buik en daarna werd ik als waslijn paal gebruikt.

Daar stond ik, in weer en wind en zelfs stortregen. Totdat de droger zijn intrede deed.

Nu ik als stalen vis door het leven kan gaan, heb ik de allerleukste baan.

Van in weer en wind waslijn paal naar Schubben vis.

E-Mail: derou023@outlook.com

Kunstwedstrijd 2021 thema Dier.

Schilderij in olieverf: Hond 'Roos'
door Ditske de With.

Meld je aan vóór 1 september 2021 bij:
sylviabosch@leerdamskunstenaarscollectief.nl
wij bevestigen dan jouw aanmelding.

Meer info over de voorwaarden kijk op
www.kunstwedstrijdleerdam.nl
De site wordt binnenkort ge-update.

Vanwege Corona hebben we de kunstwedstrijd van 2020 af moeten blazen.

Mensen hebben andere serieuzere dingen aan hun hoofd en dat is heel begrijpelijk.

We hopen dat dit jaar een positiever jaar wordt, ook voor de kunst, en dat we toch een mooie tentoonstelling van de inzendingen kunnen organiseren bij
Van der Wal Interieur-adviseurs
in Leerdam.

Want zegt nou zelf, het is toch prachtig als jouw werk bij
Van der Wal mag hangen.

Velen kunstvormen zijn toegestaan zoals tekeningen, prenten, schilderijen, textiele kunst, glas in lood, keramiek, fotografie, installaties, mozaïek, collages, beelden in steen en hout, sieraden enz.

Wij horen graag van jou.

Passe-Partout Kunstmagazine

Passe-Partout Kunstmagazine voorheen Kunststof Magazine verschijnt 6 x per jaar. Het digitale magazine is een gratis uitgave van Stichting Leerdams Kunstenaars Collectief.

Deze stichting is tevens organisator van De Kunstwedstrijd Leerdam.

Redactie Passe-Partout : Sylvia Bosch.
Lay-out & fotografie : Ton Swiderski.
Cover foto: Ton Swiderski : Model: Jaleesa,
(Beauty, Nails & Makeup Model)
<https://www.facebook.com/Punkylicious89/>

Voor meer informatie of een gratis abonnement mail naar:
sylviabosch@leerdamskunstenaarscollectief.nl

De laatste editie en alle eerdere edities van Passe-Partout Kunstmagazine kunt u teruglezen op de website van het Leerdams kunstenaars collectief:

https://www.leerdamskunstenaarscollectief.nl/Passe-Partout_kunstmagazine.html

Zullen we vrienden worden?

Wij zijn een stichting zonder subsidie. Ons doel is om mensen warm te maken voor de kunst.

Want kunst kleurt je leven !

De activiteiten die wij als vrijwilligers organiseren zijn laagdrempelig zodat ze toegankelijk zijn voor iedereen.

Om dit ook in de toekomst te blijven doen hebben we vrienden nodig die met 10 euro per jaar onze stichting steunen.

Wil jij alsjeblieft ook onze vriend worden ?

Ons rekening nummer is:
NL82 Rabo 01671774 00
t.g.v Stichting
Leerdams Kunstenaars Collectief.

Cursus Glas in lood bij ROC Rivor

Mits de regels, in verband met het Coronavirus (COVID-19), het toestaan start er weer een glas in lood cursus bij het ROC Rivor.

Adres: Poppenbouwing 3b

Plaats: Geldermalsen

Neem contact op met Jan Kuiper voor de juiste data.

Tijd: 18.30 – 21.30 uur

De cursus bestaat uit 6 avonden

Kijk voor meer informatie op:

<https://www.rocrivor.nl/leven-lang-ontwikkelen/>

Of stuur een e-mail naar Jan Kuiper:

jankuiper@rocrivor.nl

Glas in lood ramen door cursist Irene Peters

Werkstuk op cursus gemaakt door Dhr. Stöver.

Werkstuk op cursus gemaakt door Dhr. Stöver.

Zin om een schildercursus of schilderworkshop te volgen waarin je écht wat leert? Leren schilderen of je technieken verbeteren tijdens een ontspannen en bijzondere schildervakantie? Dan bent u bij Catherine aan het goed adres. Al jaren organiseert zij schilderlessen in Vianen of bij u op locatie, en schildervakanties op de mooiste plekjes in binnen- en buitenland. Vorig jaar voeren we zelfs het IJsselmeer rond op een prachtige en ruime viermaster!

Hieronder vindt u alle [schildervakanties](#), en [schildercursussen](#) van de komende periode.

[Ook online](#) zijn er weer leuke lessen en schilderworkshops! Mét persoonlijke begeleiding, mét duidelijke instructiefilmpjes en natuurlijk de les kwaliteit die u van Atelier Gathier mag verwachten!

Schilderen aan de hand van een foto kan overal, maar het is heerlijk om ook eens te schilderen op locatie, direct aan het strand waar je de zee niet allen ziet, maar ook hoort en ruikt. Schilderen in het Limburgse Heuvellandschap, met de vogels om je heen, de zon op je huid voelen en wat dacht je van een schildervakantie op een uniek en mega zeiljacht?

De Summertime 21 juni t/m 25 juni

Ook dit jaar gaan we weer op pad met de Summertime!

Schildervakantie op een schitterende 4 master ZEILSCHIP (65 M. lang!) Een wel heel bijzondere schildervakantie, waarbij we te gast zijn op de Summertime, een riant en comfortabel zeilschip, wat normaliter alleen grotere groepen herbergt.

Echter,.. in deze tijden van social distancing krijgen wij (maandag 21 t/m vrijdag 25 juni) de unieke kans om dit mooie schip te mogen bevaren, met alleen ons eigen groepje tijdens een schildervakantie om nooit te vergeten.

De Haayman Hoeve 14 juni t/m 18 juni (nog 1 kamer vrij)
EXTRA DATUM 23 augustus t/m 27 augustus
Heerlijk schilderen aan de mooie Zeeuwse kust op
Schouwen Duivenland! Verblijf in een prachtig, ruim huis
waar elke slaapkamer eigen sanitair heeft.

Heerlijk schilderen in het atelier, de duinen of één van de
mooie haventjes in de buurt in juni of augustus. U zult
meer dan geïnspireerd raken tijdens de
schilderworkshops
's morgens, waarin u allerlei (nieuwe) dingen leert.

Daarnaast heeft u alle tijd om lekker op pad te gaan
naar mooie natuurgebieden in de nabije omgeving,
een fijne strandwandeling te maken of mooie steden als
Middelburg of Zierikzee bezoeken.

Le Grandeur Nature 6 september t/m 10 september
(nog 4 plekjes vrij) Schilderen in het prachtige
Limburgse Heuvelland (B). Verblijf in een riant huis met
eigen sauna en biljartkamer en op alle slaapkamers eigen
sanitair!

Al weer voor het 3e jaar gaan we naar Le Grandeur
Nature en we raken er maar niet op uitgekeken. Vlakbij
prachtige steden als Aken en Maastricht, wandelpaden
die voor de deur beginnen en heerlijk schilderen tijdens
de leerzame en inspirerende schilderlessen.

Dat is wel een hele fijne vakantie bestemming
van maandag 6 t/m vrijdag 10 september!

ONLINE cursus Olieverf fijnschilder technieken, vanaf half februari

We maken een prachtig stilleven in de stijl van de hedendaagse fijnschilders. We leren een olieverf schilderij op te zetten en uit te werken in meerdere lagen. Div. technieken in het schilderen met olieverf worden behandeld, zoals

- glaceren in olieverf
- uithalen van de verf
- droge kwast technieken
- kleuren mengen
- schilderen in lagen

Wat?

Een online cursus olieverf technieken bestaande uit 6 lessen. U krijgt per week een instructie film en de bijbehorende documenten. U gaat daarmee zelf aan de slag wanneer het u uitkomt en elke week heeft u de mogelijkheid om direct één op één vragen te stellen aan 'de juf', tijdens het persoonlijke contact op Zoom waarin zij uw werk kan bekijken en directe input en instructie kan geven. Deze constructie is niet alleen super duidelijk maar ook heel motiverend en inspirerend.

Op deze manier is online les geven een "Win Win" situatie! De instructiefilms blijven nog 3 maanden beschikbaar dus u heeft alle tijd om e.e.a. rustig te bekijken.

Wanneer?

De eerste les komt op donderdag 11 februari beschikbaar en elke donderdag volgt een nieuwe les. Op elke maandagavond is er de gelegenheid tot persoonlijk online contact.

Prijs? U betaald voor deze volwaardige en complete schildercursus slechts € 75,-!

ONLINE cursus Winterlandschap schilderen

Wat?

We gaan tijdens deze online workshop een sfeervol Winterlandschap schilderen. Hoe fijn is het om je in deze vreemde tijden van social distancing helemaal te kunnen ontspannen door je creatief in te spannen?

Catherine begeleidt je in een persoonlijke Zoom meeting met goeie aanwijzingen en aan de hand van duidelijke schetsen die vooraf met je gedeeld worden, door jouw eigen kunstwerk in wording. Ook na deze workshop krijg je nog 3 maanden toegang tot een heel duidelijk instructiefilmpje waar je nadien nog eens rustig naar kunt kijken.

Mocht je geen schildermaterialen thuis hebben en toch mee willen doen, dan is er een prima start setje, bestaande uit acht tubetjes verf, een schilderdoekje en penselen te koop voor € 22,-. Je kunt dit ophalen in Vianen, of het wordt je voor de workshop per post thuis gestuurd. Portokosten komen er dan nog bij.

Wanneer?

Op zaterdag 20 februari van 11.00 tot 13.00 uur, nadien hebben we nog de gelegenheid om het werk te bespreken. Prijs? U betaald voor deze volwaardige en complete schildercursus slechts € 15,-!

ONLINE cursus Wolken en Weide schilderen

Wat?

We gaan tijdens deze online workshop aan de slag met een prachtige wolkenlucht boven een weide met Hollandse koeien.

In deze tijden van social distancing, heerlijk aan de slag en je helemaal kunnen ontspannen door je creatief in te spannen! Catherine begeleidt je in een persoonlijke Zoom meeting met goeie aanwijzingen en aan de hand van duidelijke schetsen die vooraf met je gedeeld worden, door jouw eigen kunstwerk in wording.

Ook na deze workshop krijg je nog 3 maanden toegang tot een heel duidelijk instructiefilmpje waar je nadien nog eens rustig naar kunt kijken.

Mocht je geen schildermaterialen thuis hebben en toch mee willen doen, dan is er een prima start setje, bestaande uit acht tubetjes verf, een schilderdoekje en penselen te koop voor € 22,-.

Je kunt dit ophalen in Vianen, of het wordt je voor de workshop per post thuisgestuurd.

Portokosten komen er dan nog bij.

Wanneer?

Op vrijdag en zaterdag 5 en 6 maart van 14.00 tot 16.00 uur, nadien hebben we nog de gelegenheid om het werk te bespreken.

Prijs? U betaald voor deze volwaardige en complete schildercursus slechts € 30,-!

Heb je nog vragen of wil je je aanmelden, mail dan gerust naar info@wandschildering.com of bel met Catherine 06-13236944

Exposeren bij een Rivas locatie in Leerdam of Gorinchem ?

Neem contact op met Maya Beijen van de Kunstcommissie.

Tel. 06-23309395 of mail naar m.beijen@rivas.nl

**EEN
MONUMENT
VOOR DE
BKR**
(1949–1987)

GORCUMS MUSEUM
12 12 2020 – 09 05 2021

APPEL
ARMANDO
BRANDS
CONSTANT
CORNEILLE
DUMAS
GUBBELS
J. J. BOER
J. J. EBBERT
J. J. ESTERIK
W. V. LVE CAMP
EN VELE ANDEREN

Gorinchem is een unieke, levendige vestingstad aan de Merwede. In het kloppend hart staat het veelzijdige Gorcums Museum. Het vertelt de geschiedenis van de stad en laat Gorcumse kunst uit heden en verleden zien. Bovendien zijn er wisselende tentoonstellingen over kunst, vormgeving en geschiedenis. Bezoek onze verrassende museumshop en restaurant 't Oude Stadthuys.

Tevens kunt u abonnee worden van onze kunstuitleen.

Adres
Gorcums Museum
Grote Markt 17
4201 EB Gorinchem

0183-632821
gorcumsmuseum@gorinchem.nl

**Editie 11.2 van
Passe-Partout
Kunstmagazine
verschijnt half
april.**

**Kopy aanleveren
vóór
eind maart 2021.**

Redactie:

[sylviabosch@leerdamskunstenars
collectief.nl](mailto:sylviabosch@leerdamskunstenarscollectief.nl)